

LEVEN MET MOSLIMS

HANDLEIDING VOOR CURSUSLEIDERS

*Een cursus om christenen te helpen
hun leven met moslims te delen*

Dr. Bert de Ruiter

© Bert de Rooter

Amsterdam

Beste broeder of zuster,

Fijn, dat je bereid bent om de cursus “Leven met Moslims” te gaan leiden. In dit cursushandboek vind je wat achtergrondinformatie om je bij deze taak te helpen.

Iemand heeft eens de volgende definitie gegeven van een leider:

“Een leider is een persoon met een van God ontvangen bekwaamheid en een door God gegeven verantwoordelijkheid om een specifieke groep van Gods kinderen te beïnvloeden in het bereiken van Gods bedoelingen met deze groep.”

Het is mijn verlangen dat de cursus “Leven met Moslims” door God gebruikt mag worden om

a) christenen te helpen hun houding ten opzichte van de Islam en moslims in overeenstemming te brengen met Zijn genade en vervolgens

b) hun leven met moslims te delen en in samenhang daarmee ook

c) getuigen van de waarheid van het evangelie, zodat

d) onze moslimse naaste de God van Abraham, Izaäk en Jacob, mag leren kennen als de Vader van onze Heer Jezus Christus en in Hem ook zijn of haar Vader.

Moge God je helpen jouw bijdrage hieraan te leveren.

Bert de Ruiters

Ontstaan en doel van de cursus

De cursus is ontstaan vanwege de toenemende *islamofobie* (=angst voor Islam en moslims) in Europa in het algemeen en onder Europese christenen in het bijzonder. Deze angst, die o.a. gebaseerd is op uitlatingen en/of daden van islamitische extremisten en de manier waarop de media daar over schrijft, leidt ertoe dat veel christenen onvoldoende oog hebben voor de pluriformiteit in de Islam en de inspanningen die veel moslims leveren om hun geloof en interpretatie van de Koran in overeenstemming te brengen met het leven in een geseclariseerde westerse samenleving.

Veel christenen zijn bang dat Europa in de nabije toekomst een *Eurabia* zal worden, waarin de Islamitische normen en waarden de boventoon voeren, met alle negatieve gevolgen voor christenen van dien.

Deze angst is één van de grootste obstakels voor christenen om hun leven en het evangelie met moslims te delen.

Hoewel voor een dergelijke negatieve houding t.o.v. de Islam en moslims allerlei argumenten aan te voeren zijn, staat ze op gespannen voet met de houding van zelfopofferende liefde en genade waarin Jezus ons is voor gegaan.

Het doel van deze cursus is dan ook om cursisten te helpen hun houding van vrees, achterdocht, vooroordeel ten opzichte van de Islam en moslims te erkennen en voor Gods Aangezicht te brengen en van Hem te leren om een houding van genade aan te nemen, zonder in naïviteit te vervallen.

Naam

De cursus draagt de naam “Leven met Moslims” (uit het Engels “Sharing Lives”) omdat de verwachte uitkomst van de cursus is dat de cursisten bereid zijn hun leven met hun moslimse naaste te delen. Deze gedachte is afkomstig uit 1 Thessalonicenzen 2:8:

“Zo waren wij, in onze grote genegenheid voor u, bereid u niet alleen het evangelie Gods, maar ook ons eigen leven mede te delen, daarom, dat gij ons lief geworden waart.”

Doel

Het belangrijkste doel van de cursus “Leven met Moslims” is om de cursist te helpen zijn/haar houding ten aanzien van de Islam en moslims te veranderen, van een houding van angst, vooroordeel, achterdocht, naar een houding van genade, en om hen aan te moedigen om relaties op te bouwen met moslims waarin ze hun leven en het evangelie met moslims kunnen delen.

Hoewel de cursus de deelnemers voorziet van informatie over de Islam, vooral in les 3, is dit niet het voornaamste doel van de cursus. Er is een ruim assortiment goede materialen (boeken, cursusmateriaal) voorradig, die men kan raadplegen om meer te weten te komen

over Islam, de praktijk ervan en de theologie. Hoewel we wat suggesties geven over hoe christenen met moslims over hun christelijk geloof kunnen spreken, hebben deelnemers andersoortige materialen nodig op het moment dat zij met moslims in gesprek gaan over het evangelie. Dit geldt natuurlijk ook voor de training van degenen die tot geloof zijn gekomen.

De nadruk ligt vooral om christenen te helpen om te gaan met hun negatieve houding en emoties met betrekking tot moslims en Islam.

Uitkomsten

De cursus “Leven met Moslims” is bedoeld om door middel van vijf stappen christenen te helpen hun leven met moslims te delen. Iedere stap wordt in één les behandeld. De eerste stap is om te kijken naar het belangrijkste obstakel in het delen van je leven met moslims, namelijk, vooroordeel, angst en wellicht zelfs haat. De tweede stap is om aandacht te besteden aan één van de belangrijkste ingrediënten voor het delen van je leven met een moslim, namelijk een houding van genade. De derde stap is om moslims en hun geloof en hun cultuur te leren begrijpen. De vierde stap is om daadwerkelijk in gesprek te gaan met moslims en van hen te horen hun zij hun geloof in het dagelijks leven gestalte geven en wat hun verlangens en zorgen zijn. De vijfde en laatste stap is het leren om in woord en daad een getuige te zijn van het christelijke geloof in relatie met onze moslimse vrienden.

Duur

De cursus “Leven met Moslims” bestaat uit vijf lessen van elk twee uur. De cursus is ontwikkeld om gedurende vijf achtereenvolgende weken te volgen. Het is mogelijk om elke veertien dagen een les te geven. Het is niet aan te raden om meer tijd tussen de lessen te laten zitten. Ook raden we niet aan om minder dan een week tussen de lessen te laten zitten, omdat deelnemers de tijd nodig hebben de informatie te laten bezinken, erover te bidden en de Bijbelgedeelten te lezen.

Het ideale aantal groepsleden ligt tussen de vijf en tien personen. Dit aantal deelnemers vergemakkelijkt de mogelijkheid tot gesprek met elkaar en met moslims. Bovendien kan zodoende de cursus in een huiskamer gegeven worden, iets wat de laagdrempeligheid ervan ten goede kan komen.

Materialen

Je hebt de login code gekregen van de website www.sharinglives.eu om zo materialen te downloaden. Je kunt het cursusboek printen en fotokopieën van maken voor elke cursist.

Het staat je vrij het boek in zijn geheel aan te bieden aan het begin van de cursus, maar het is verstandiger elke les afzonderlijk aan te bieden.

Bij elke les hoort ook een aantal powerpoints die je kunt gebruiken als leidraad. Ook tref je op de website videofilmjes en aanvullende materialen aan die bij de diverse lessen aan bod

komen. Naast het cursusboek, de powerpoints en filmclips plaats ik regelmatig ander materiaal op de website, materialen die van nut voor je kunnen zijn bij het aanbieden van de cursus.

Lessen

- Les 1: Onze kijk op moslims;
- Les 2: Moslims met genade tegemoet treden;
- Les 3: Moslims begrijpen;
- Les 4: Met moslims in gesprek;
- Les 5: Relaties opbouwen met moslims.

Cursusleider en duo-leiderschap

Sommigen van jullie geven er de voorkeur aan zelfstandig een cursus te leiden. Anderen vinden het plezieriger om samen met iemand anders een cursus te leiden. Als dat het geval is neem dan contact met mij op. Ik kan je dan met iemand in contact brengen, die de cursus al een keer heeft gegeven en die jou graag wil assisteren. In les drie komt veel informatie over de Islam aan bod. Als je dit onderdeel wat moeilijker vindt, heb je misschien een christen nodig met kennis over Islam of zelfs een moslim. Neem contact met me op als je hier iets over wilt weten.

De vragenlijst voorafgaand aan de cursus

De cursus “Leven met Moslims” is ontwikkeld om de houding ten opzichte van moslims en Islam te veranderen. Om te weten te komen wat men denkt over moslims en Islam heb ik een vragenlijst gemaakt met uitspraken (aannames). Als je meer wilt weten over de houding van de cursisten t.o.v. moslims en Islam, kun je deze vragenlijst downloaden en uitdelen. Als je deze lijst een aantal weken voor de start van de cursus uitdeelt met het verzoek deze binnen een week te retourneren, dan kun je de informatie ervan gebruiken tijdens de eerste les.

Over de inhoud van de lessen

In deze handleiding vind je een programma voor elke les, met daarbij ook de doelstellingen en een raming van hoeveel tijd je voor elk onderdeel nodig hebt. Lees de inhoud ervan goed door, omdat deze een hoop extra informatie bevat, die je helpt bij het geven van de cursus. Er zijn werkbladen voor de lessen 1 en 2 op de website.

Het is belangrijk dat je na de eerste les al begint met de voorbereiding voor het bezoek aan de moskee (les 4). Het kan wat tijd en energie kosten om de juiste persoon daarvoor te benaderen en de datum ervoor te bepalen. Je kunt misschien een afspraak maken met de contactpersoon van de moskee voor het daadwerkelijke bezoek. Je vindt hierover informatie verderop in deze handleiding bij les vier.

Opvattingen over Islam

Er bestaat onder christen verschillende opvatting over de Islam. Mijn mening treft je aan in de bijlage van dit handboek.

Evaluatie van de cursus

Om de deelnemers te helpen inzicht te krijgen over wat ze geleerd hebben (en ook natuurlijk om jou en mij te helpen) heb ik een evaluatieformulier ontwikkeld. Dit formulier kun je vinden op de website. Ik stel voor dat je aan het einde van de laatste les 10 minuten neemt om de deelnemers de gelegenheid te geven de vragenlijst in te vullen en bij jou in te leveren voordat ze weggaan.

Certificaat van Deelname

Op de website vind je een sjabloon van een “Certificaat van Deelname” dat je kunt maken en vervolgens uitdelen aan iedere cursist die de cursus heeft gevolgd. Op deze manier geef je de deelnemers een blijk van waardering en een herinnering dat ze bereid zijn een vriend(in) van moslims te zijn.

Wanneer je verder hulp nodig hebt, schroom niet om contact met mij op te nemen.

Bert de Ruiter,
Rooseveltlaan 182 II
1078 NV Amsterdam
Nederland
Tel. 020 6626807, mobiel: 06 21573384
Skypename: Puzzelaar 2
E-mail Bert.deRuiter@om.org of info@sharinglives.eu

LES 1: ONZE KIJK OP MOSLIMS

Eén van de belangrijkste obstakels in het delen van ons leven met moslims is angst, vooroordeel en achterdocht voor moslims en de Islam. Daarom is het goed om daar in deze eerste les bij stil te staan.

Doelstellingen

- ✚ Stil staan bij de onbereidwilligheid van de profeet Jona om Gods instrument te zijn voor zijn vijanden in Ninevé.
- ✚ De cursisten helpen hun angst, bezorgdheid, vragen, gevoel van dreiging, vooroordeel t.a.v. moslims en Islam onder woorden te brengen en de redenen hiervoor met anderen te bespreken.
- ✚ De houding van veel christenen t.a.v. de Islam en moslims te stellen in het licht van de waarheid van Jesaja 40-54.

Verwachting

- ✚ Aan het einde van deze les is de cursist in staat zijn/haar angst voor moslims en Islam tot de juiste proporties te brengen en het te plaatsen in de schaduw van Gods Almacht en Wezen.

Programma

- ✚ Introductie van de cursus (10 min)
- ✚ Neem een papiertje en beantwoordt daarop de volgende vragen: (15 min)
 1. Welke woorden, gedachten, beelden komen bij u op wanneer je het woord Islam of moslim hoort?
 2. Maak de volgende zinnen af:
 - Ten aanzien van islam denk ik dat...
 - Ten aanzien van islam, zou ik graag willen dat....
- ✚ Bespreking van bovengenoemde vragen. (20 min)
- ✚ Nadenken over Jona's roeping naar Nineve en onze roeping t.o.v. moslims. (15 min)
 - *Hoe zou u gereageerd hebben als u in Jona's schoenen had gestaan?*
 - *Hebben wij vandaag nog last van het Jona syndroom? Zo ja, op welke manier?*
- ✚ Kijken naar stukje van filmfragment *Inside Islam* (15 min)
- ✚ Pauze (10 min)
- ✚ Nadenken over Jesaja 40-54 in het licht van onze houding t.o.v. de Islam (30 min)
- ✚ Gespreksvragen:
 - God is de Heer van de geschiedenis: wat zegt dat over het ontstaan van de Islam?
 - Worden Osama bin Laden, de Taliban en Al-Qaida ook door God gebruikt om Zijn plannen uit te voeren?
 - Hoe verhoudt zich de soevereiniteit van God met de komst van duizenden moslims naar Nederland in het licht van Hand. 17: 26,27: *"Hij heeft uit een enkele het gehele menselijke geslacht gemaakt om op de ganse oppervlakte van de aarde te wonen en Hij heeft de hun toegemeten tijden en de grenzen van hun woonplaatsen bepaald, opdat zij God zouden zoeken, of zij Hem al tastende vinden mochten..."*
 - Hoe kunnen we moslims die God zoeken, helpen Hem te vinden?
- ✚ Bespreking huiswerk volgende les (5 min)

Omschrijving Les 1: Onze kijk moslims

Omdat het belangrijkste obstakel voor het delen van ons leven met moslims onze houding ten aanzien van de Islam en moslims is, willen we tijdens deze eerste les vooral hier aandacht aan besteden. (dia's 1 en 2)

Na het geven van een korte introductie van de cursus overhandig je het werkblad (dat je kunt downloaden van de website) met het verzoek aan de deelnemers om het in te vullen. (dia's 3 en 4) Vraag aan de cursisten om op te schrijven waar ze aan denken als ze het woord "Islam" of "Moslim" horen. Vraag hen daarna om de zinnen 'Ten aanzien van de Islam denk ik dat over 20 jaar....', en "Ten aanzien van de Islam, zou ik graag willen dat...."aan te vullen. Het is belangrijk om de cursisten genoeg tijd te geven dit op te schrijven.

Geef na ongeveer 15 minuten iedereen de gelegenheid om te vertellen wat ze hebben opgeschreven. Waarschijnlijk komen hier naast positieve en neutrale, ook negatieve zaken naar boven. Hoewel de meeste negatieve opmerkingen een kern van waarheid bevatten, is het niet verstandig om hier op dit moment sterk tegenin te gaan, want het belangrijkste doel van deze les is om de cursisten meer bewust te maken van hun houding ten aanzien van Islam en moslims. Aan het einde van de les krijgen ze als huiswerkopdracht mee om het papier waarop ze hun gedachten over de Islam en moslims hebben opgeschreven mee naar huis te nemen en te gebruiken in hun gebedstijd (zie verderop).

Dan kun je de deelnemers dia's 5 t/m 8 laten zien en uitleggen dat niet het doel van de cursus is om te ontkennen dat mensen op een negatieve manier naar Islam kijken, maar om ze juist te leren een andere bril op te zetten. En ze vooral te helpen moslims te bekijken door de ogen van God. De uitspraak van Chrysostomus¹ is daarbij heel belangrijk. We zullen daarop terugkomen in de tweede les.

Denk vervolgens aan de hand van het cursusmateriaal na over Jona's ongehoorzaamheid aan de roeping van God om naar Nineve te gaan. (De dia's 9 t/m 11 gaan over Jona). Omdat deze ongehoorzaamheid ten dele wellicht ook veroorzaakt werd door angst, is het belangrijk om aandacht te besteden aan de achtergrond van Nineve en het Assyrische Rijk. Vanuit Jona's houding kunnen er parallellen gelegd worden naar onze houding ten aanzien van Islam en moslims (dia 12).

Kijk vervolgens met de cursisten naar een fragment van de film *Inside Islam*.² Je kunt dit filmfragment downloaden van de website. Ook les 2 en les 3 kun je een fragment van deze film laten zien.

¹ John Chrysostomus c. 349-407 was aartsbisschop van Constantinopel en een belangrijke Vroege Kerkvader.

² *Inside Islam*, DVD, dir. Mark Hufnail, 100. (A&E Home Video, 2003). Een documentaire gemaakt om kennis te maken met de Islam. Onderwerpen die aan bod komen zijn: de relatie tussen Islam en het christendom, het leven van Mohammed, de vijf zuilen van de Islam, de geschiedenis van de Islam, de rol van de vrouw in de

Het fragment van de film dat bij deze les hoort legt de nadruk op fundamentalistische en extreme moslims, die in verschillende delen van de wereld geweld plegen. De reden waarom deze DVD vertoond wordt is om duidelijk te maken dat hoewel er moslims zijn die de Islam gebruiken om geweld te plegen, er ook een andere kant van de Islam is. Eén van de kenmerken van *Islamofobie*, is een zogenaamd 'gesloten kijk' op de Islam, waarbij geen rekening gehouden wordt met de pluriformiteit binnen de Islam. Eén van de redenen om de cursisten dit filmfragment te laten zien is om een meer open kijk op de Islam te ontwikkelen.

Hierna kun je een korte pauze inlassen.

Na de pauze is het tijd om de cursisten te laten kijken naar het onderwerp angst in algemene zin, en angst voor Islam en moslims in het bijzonder, in het licht van de Bijbel. (dia 13)

Om dit te doen is er een korte Bijbelstudie over Jesaja 40-54 in het cursusmateriaal opgenomen. (dia 14) Dit Bijbelgedeelte is geschreven tegen de achtergrond van een moeilijke situatie van het volk Israël. Ze zijn bang hun identiteit als volk van God te verliezen want het lijkt erop dat de machten en goden om hen heen sterker zijn dan God. En hoewel ze een prachtig verleden hadden, ziet hun toekomst, er in hun ogen, somber uit. Tegen deze achtergrond spreekt de profeet Jesaja zijn woorden van troost en belofte, waarbij het meerdere malen het volk aanspoort niet bang te zijn. Omdat in Jesaja 40-54 de profeet veel te zeggen heeft over angst, zijn deze hoofdstukken de moeite van het overdenken waard voor gelovigen van onze dagen die bang zijn voor een militant Islam, die wijzen op de islamisering van Nederland en Europa en die zich afvragen of de kerk van Europa haar identiteit lijkt te verliezen. Er wordt in het cursusmateriaal diverse lessen getrokken uit deze hoofdstukken van Jesaja.

Dia 15 - God belooft bij ons te zijn - wat er ook gebeurt.

Dia 16 - Gods plan gaat door - wat er ook gebeurt.

Hij is de Soevereine Schepper.

Hij is de Rechter van de gehele aarde.

Hij is de Heerser van alle Heersers.

Hij is De Eerste en De Laatste.

Bespreek vervolgens de vragen, die in het cursusboek staan (en op dia's 17 en 18), om de cursisten te laten nadenken over de waarheid van Jesaja. En vooral over de soevereiniteit van God in het licht van de aanwezigheid van Islam.

Vervolgens gaan we verder met de lessen van Jesaja.

Islam, Islam en geweld etc. Het gebruik van deze DVD in de lessen wil niet zeggen dat we achter alles kunnen staan wat op deze DVD gezegd wordt.

Dia 19 - God is toegewijd aan Zijn kinderen - wat er ook gebeurt.

Dia 20 - Gods bedoelingen gaan via het kruis - wat er ook gebeurt.

De studie van Jesaja 40-55 besluit met het leggen van een verband tussen "de vrees voor de Heer" en andere angsten. (dia 21)

Belangrijk

Het is goed voor te stellen dat je niet in staat bent binnen de vastgestelde tijd de Bijbelstudie in zijn geheel door te lopen. Het behandelen van alle teksten kost heel wat tijd! In dat geval adviseer ik je, je alleen te richten op de teksten van de dia's. De cursisten kunnen de aanvullende teksten in het cursusboek dan lezen als huiswerkopdracht.

Huiswerk

Het is belangrijk dat je de deelnemers aanmoedigt hun huiswerk te maken voordat de volgende les begint. (dia 22)

Het huiswerk dat de cursisten meekrijgen naar aanleiding van deze les is *gebed*. De reden hiervoor is dat argumenten (b.v. dat de islam niet alleen uit extremisten, maar ook uit gematigde of zelfs liberale moslims bestaat, of dat er sprake is van een Europeanisering van de Islam) op zichzelf niet de houding van mensen veranderen. Het belangrijkste wat nodig is, is een werk van God in de harten van de cursisten. Daarom worden de cursisten aangespoord om hun papier waarop ze hun gedachten over de Islam en moslims aan het begin van de les hadden opgeschreven, mee naar huis te nemen en de komende week in gebed bij God te brengen. We verwachten dat wanneer mensen hun gevoelens van angst, achterdocht, vooroordeel eerlijk voor Gods troon brengen en bereid zijn naar Hem te luisteren, de Heilige Geest een werk kan doen in hun hart.

Om hen te helpen in deze gebeden, is het belangrijk om de cursisten te vragen om elke dag een Psalm te lezen. De Psalmen geven inzicht in het innerlijke leven van de gelovigen van weleer. Wanneer we de Psalmen lezen wordt duidelijk dat de gelovigen van toen gewone mensen waren met angsten en zorgen. De psalmist echter liet zijn leven niet door angst beheersen, maar bracht deze voor Gods troon en gaf God de gelegenheid om er mee af te rekenen.

De Psalmen die de cursisten zullen lezen zijn: dag 1: Psalm 137; dag 2: Psalm 109; dag 3: Psalm 55; dag 4: Psalm 69; dag 5: Psalm 56; dag 6: Psalm 27; dag 7: Psalm 91.

Deze Psalmen zijn uitgekozen omdat ze een aspect van angst, boosheid, bezorgdheid onder woorden brengen en omdat ze inzicht geven hoe de Psalmist deze gevoelens in de tegenwoordigheid van God brengt.

Onder deze Psalmen zijn enkele zogenaamde ‘wraakpsalmen’, waarin de psalmist God vraagt om zijn vijanden te straffen (b.v. Psalm 109, 137). Veel christenen hebben moeite om de inhoud van deze Psalmen te rijmen met Gods liefde en Gods opdracht om onze vijanden lief te hebben. Het kan daarom nuttig zijn om dit toe te lichten aan het einde van deze les 1, of anders hier bij het begin van les 2 aandacht aan te besteden.

Veel christenen gebruiken de Psalmen als deel van hun gebed en aanbedding. Zij onderkennen dat Psalmen hun emoties onder woorden brengen en hun relatie met God. Onze emoties laten soms zien hoe wij met God omgaan. De ontmoeting met God verandert onze emoties. De Psalmen helpen ons onder woorden te brengen en te begrijpen wat we voelen; zij geven ons de woorden om onze wanhopige worstelingen met de Heer uit te spreken. In onze emotionele worsteling met God groeit ons begrip: ons begrip voor Hem.

In de Psalmen vinden we elke emotie die er bestaat, zoals liefde, angst en vertrouwen, droefheid, verdriet en wanhoop, maar ook woede, angst en wraak.

En deze laatste emotie is voor sommige gelovigen wat problematisch. Zij vinden het moeilijk de onverzoenlijkheid in sommige woorden van de Psalmist op te merken, bijv. Psalm 139:9 *Gelukkig is degene, die jouw kinderen tegen de rotsen verplettert*. Of in Psalm 55:15 *Laat de dood mijn vijanden bij toeval treffen; laten zij levend in het graf neerdalen*.

Met de liefde van God die door Jezus Christus bekend is geworden evenals met het gebod van Jezus om je vijand lief te hebben.

Sommige christenen geloven dat zulke Psalmen onbruikbaar zijn en zij schakelen snel over op de bekende, aangename Psalmen.

Ik denk dat er ruimte is voor zulke Psalmen, omdat we voor ogen moeten houden, dat

1. De voornaamste geadresseerde is God.
2. Hoewel de gebeden echte gebeden van David waren, geplaatst in een speciale historische context, worden ze uiteindelijk vervuld, evenals de rest van de Psalmen, in Jezus Christus, de Zoon van David en kunnen als zodanig beschouwd worden als de stem van Christus, biddend tot God ten behoeve van Zijn Lichaam, De Kerk.
3. Rechtvaardige vergelding is een van de glorieuze daden van het karakter van God. Als het juist is dat God dit recht uitoefent, dan kan het niet verkeerd zijn wanneer Zijn kinderen Hem vragen Zijn recht te laten gelden.

Er is nooit sprake van persoonlijke wraak voor het volk van God (Deut. 32: 35; Rom. 123: 19-21). David hield zich aan dit principe bij zijn ontmoeting met Saul (bijv. 1 Sam. 24:12). Om zulke Psalmen te bidden laat je de wraak aan God over. De zekerheid, dat God het recht betracht helpt ons te vergeven en een houding van genade aan te nemen.

.....Bij het brengen van onze onbeheerste woede voor God plaatsen wij beiden: namelijk onze onrechtvaardige vijand en onze wraakzuchtige ik voor het aangezicht van de liefdevolle en rechtvaardige God. Verborgen in de diepten

van onze harten en gevoed door het systeem van de duisternis, groeit haat die zoekt om alles onder controle te krijgen met de duivelse wil om uit te sluiten. In het licht van de rechtvaardigheid en de liefde van God neemt de haat echter af, terwijl het zaad geplant wordt voor het wonder van vergeving. In de aanwezigheid van God wordt onze woede over onrechtvaardigheid, omgezet in vergevingsgezindheid, met daaruit voortvloeiend de zoektocht naar rechtvaardigheid voor elk mens. (Miroslav Volf, Exclusion and Embrace, 124)

De Psalmen maken het ons mogelijk om onze gevoelens onder woorden te brengen. Zij leren ons om onze boosheid, woede, haat en vooroordelen uit te drukken en allerlei negatieve gevoelens, die bij ons boven komen over onrechtvaardigheid in de aanwezigheid van de Rechtvaardige God te brengen. Deze Psalmen laten ons zien dat aanbidding de juiste plaats is voor zulke emoties, omdat we weten dat God naar onze pijn en negatieve gevoelens luistert zonder ons af te wijzen.

Deze Psalmen stellen ons in staat het uit te schreeuwen naar, en gehoord te worden door, God en om een stap vooruit te zetten in de richting van vergeving en af te zien van vergelding.

LES 2: MOSLIMS MET GENADE TEGEMOET TREDEN

Wanneer we onze angsten (inclusief onze angst voor Islam) in Gods tegenwoordigheid brengen, ontstaat er ruimte voor de groei van een andere houding t.a.v. Islam en moslims, nl. één van genade.

Doelstellingen

- ✚ Stilstaan bij de genade van God in het leven van Jona (hoofdstuk 2) en zijn onbereidwilligheid om een kanaal van Gods genade te zijn (hoofdstuk 4).
- ✚ Besef van de belangrijke rol die genade speelt in de Bijbel en in ons leven.
- ✚ Het ontwikkelen van een houding van genade t.o.v. moslims

Verwachting

- ✚ Aan het einde van deze les zullen de cursisten zijn aangespoord om een houding van genade te ontwikkelen t.a.v. islam en moslims.

Programma

- ✚ Bespreking huiswerk van les 1 (10 min)
- ✚ Opdracht: Neem een vel papier en schrijf daarop wat u verstaat onder het begrip 'genade' en bespreek dit kort met elkaar (15 min)
- ✚ C.S. Lewis heeft eens gezegd: *Het unieke kenmerk van het christendom ten opzichte van andere wereldgodsdiensten is genade.* Bespreek kort met elkaar of u het met deze uitspraak eens bent en leg de reden(en) van uw mening uit. (5 min)
- ✚ Nadenken over lessen in genade uit het leven van Jona (10 min)
- ✚ Groepsgesprek:
 - *Het kostte Jona moeite om genade-gever te zijn? Herkent u dit ook bij u zelf? In welke situaties vindt u het moeilijk om anderen met genade tegemoet te treden?*
 - *Herkennen wij in de houding van Jona t.o.v. de mensen van Ninevé iets van onze houding ten opzichte van de islam en moslims?*
- ✚ Het omschrijven van genade (30 min)
- ✚ Groepsgesprek:
 - *In de gelijkenis van de verloren zoon (Lukas 15: 11-32) geeft Jezus ons een prachtig illustratie van de genade van God ('de vader') aan zijn kinderen, en ook hoe moeilijk het is om van genade te leven en genade uit de delen naar anderen. Lees deze gelijkenis door en bespreek de volgende vragen:*
 - *Waaruit blijkt de genade van de vader ten opzichte van a) zijn jongste zoon en b) zijn oudste zoon?*
 - *Waaruit blijkt dat beide zonen het moeilijk vinden uit genade te leven?*
 - *De oudste zoon was niet bereid zijn jongere broer genade te geven. Begrijpt u dit en herkent u deze houding in uw eigen leven?*
- ✚ Pauze (10 min)
- ✚ Kijken naar een fragment van de film *Inside Islam* (10 min)
- ✚ Moslims benaderen met genade; zes kenmerken van een genade houding (30 min)
- ✚ Bespreken huiswerk volgende les (1 min)
- ✚ Afsluitend gebed (1 min)

Omschrijving Les 2: Moslims met genade tegemoet treden

Als het goed is hebben de cursisten sinds de vorige les door gebed en diverse Psalmen lezend nagedacht over hun houding ten aanzien van Islam en moslims. Het is daarom goed om hier bij het begin van deze les naar te vragen. (dia 2)

In deze les willen we een volgende stap zetten op weg naar een houdingsverandering van 'vrees' naar 'genade'. Deze houding is het belangrijkste onderwerp in deze tweede les. Hoewel het begrip 'genade' onder christenen veel gebruikt wordt, is niet altijd duidelijk wat er mee bedoeld wordt. Daarom is het goed om de cursisten te vragen hun gedachten wat dat betreft op te schrijven en dit kort met elkaar te bespreken. (dia 3)

Neem de tijd om de uitspraak van C.S. Lewis te bespreken. (dia 4)

Net zoals de vorige les zullen we opnieuw kijken naar de profeet Jona. Deze keer willen we ons richten op de genade van God in het leven van Jona, doordat hij na zijn ongehoorzaamheid op miraculeuze wijze door God werd gered en van Hem een tweede kans kreeg (Jona, hoofdstuk 2). (dia 5)

Dezelfde Jona geeft in hoofdstuk 4:2 de reden aan van zijn ongehoorzaamheid, namelijk dat Hij wist van Gods genade. Hij misgunde deze genade aan zijn vijanden in Ninevé. Jona, die als ongehoorzame profeet zelf de reddende genade van God ervaren had, was niet bereid om de mensen van Ninevé, waar hij een hekel aan had, met genade tegemoet te treden. (dia 6)

In het cursusboek en op dia 7 wordt de vraag gesteld die je in de groep kunt bespreken, over hoe je 'genadegever' kunt zijn. Dit kan de cursisten helpen om de waarheden in dit gedeelte van Jona in hun eigen leven toe te passen.

Om de cursisten te helpen om de diepte van het Bijbelse begrip 'genade' beter te begrijpen bevat deze les een Bijbelstudie over 'genade'. (dia 8) Hopelijk ben je in staat het grootste gedeelte te bespreken. Als dat niet zo is, richt je dan op de hoofdpunten en geef het resterende deel op als huiswerk voor de cursisten.

In het cursusboek wordt uitgelegd dat genade onlosmakelijk verbonden is met de Persoon en het werk van God (dia 9) en met alle belangrijke Bijbelse leerstellingen (dia 10), zoals rechtvaardiging, heiliging en geloofszekerheid. Ook is het belangrijk duidelijk te maken op welke manier we genade concreet kunnen maken in het dagelijks leven. (dia's 11 en 12)

Om wat meer communicatie over en weer te creëren in de groep over het belang van genade is het aan te raden de gelijkenis van de verloren zoon (Lukas 15: 11-32) te lezen en de discussievragen van dia 13 te bespreken.

Na een korte pauze is er gelegenheid om opnieuw een deel van de film *Inside Islam* te kijken. Dit kun je downloaden van de website. In dit fragment leren we hoe moslims naar hun verleden kijken. De reden om dit te laten zien is om de cursisten te helpen om de Islam te leren zien door de ogen van moslims, iets wat kenmerkend is voor een houding van genade.

Na het kijken naar dit filmfragment is de tijd om na te denken over het ontwikkelen van een houding van genade. Allereerst wordt een definitie gegeven over wat een dergelijke genade houding is. (dia 14)

Vervolgens kijken we naar dia 15 (de tekst ervan staat niet in het cursusboek!), die verklaart waarover het in de cursus gaat namelijk: om mensen door een andere bril naar Islam te laten kijken. Eveneens wordt de uitspraak van Chrysostomus, die we in les 1 ook tegenkwamen, opnieuw genoemd.

In het cursusboek worden zes aspecten van genade genoemd (dia's 16 en 17).

Je kunt het volgende voorlezen, als illustratie van het toepassen van de gulden regel of om duidelijk te maken dat het goed is ons bewust te zijn van de fouten van het christendom in het verleden.

"In het licht van de recente ontwikkelingen, is de gedachtegang van sommige mensen, die denken dat zij het recht hebben om in Engeland te wonen, vreesaanjagend. Mensen, die een godsdienst aanhangen, die herhaaldelijk als uitgangspunt werd gebruikt voor haat en geweld tegen iedereen die hun opvattingen afwijzen.

Mensen, die een boek dat massamoord schijnt toe te juichen als heilig en onberispelijk beschouwen. Een boek waarin niet alleen de vernietiging van hun tegenstanders, maar ook van onschuldige burgers zoals vrouwen en kinderen wordt gesanctioneerd

Mensen, die hun godsdienst blijven aanhangen ondanks de schaamtevolle geschiedenis: een geschiedenis van terroristische acties en rassenhaat. Een geschiedenis van vrouwenonderdrukking, het onderdanig houden van vrouwen en hen kledingvoorschriften opleggen. Een godsdienst, waarin naties bestuurd werden door wrede heersers, die van zichzelf vonden dat zij de stem van God vertolkten en mensen belachelijk gedetailleerde wetgeving oplegden, over wat is toegestaan in het leven van alledag. Een godsdienst, die zo vaak achterdocht lijkt te hebben gestimuleerd.

Moeten we echt zo langer doorgaan met het gedogen van deze mensen in ons midden?

Om toe te laten dat ze onze voordelen van een open samenleving delen, zelfs als hun uiteindelijke trouw niet aan onze regering is, maar aan een wereldwijde onzichtbare natie?

Dit is zeker het recept voor een catastrofe: de regering moet snel en doortastend handelen om alle christenen te deporteren".³

³ Rev. Richard White, aangehaald door Richard Sudworth in zijn boek *Distinctly Welcoming: Christian presence in a multifaith society* (NSW, Australia: Scripture Union Australia, 2007), 20.

Huiswerk

Het huiswerk bestaat uit twee opdrachten (dia 18):

1. Vraag de cursisten om voor de volgende les de gelijkenis van de verloren zoon (Lukas 15:11-32) verschillende keren te lezen en de vragen hierover in het cursusboek te beantwoorden.
2. Vraag de cursisten om regelmatig het gebed van Franciscus van Assisi te bidden met moslims in gedachten. Dit gebed is gekozen, omdat Franciscus een goed voorbeeld is van een christen die genade verspreidde naar moslims in de tijd van de Kruistochten, terwijl veel Europeanen moslims juist wantrouwden en een zekere mate van angst voor hen hadden ontwikkeld.

LES 3: MOSLIMS BEGRIJPEN

Nu we nagedacht hebben over onze houding en emoties t.a.v. zijn we beter in staat om informatie over Islam en moslims te ontvangen.

Doelstellingen

- + Accurate informatie te krijgen over de belangrijkste aspecten van de Islam
- + Stilstaan bij wat de Islam leert over de profeet Jona

Verwachting

- + Aan het einde van deze les heeft de student een beter begrip van de belangrijkste aspecten van de Islam.

Programma

- + Bespreking feedback op huiswerk van de afgelopen week (5 min)
- + Luisteren naar een van de muziekvideoclips (5 min)
- + Bespreken reacties op deze clip (5 min)
- + Bekijken stukje van de DVD *Inside Islam* (16 min)
- + Nadenken over Jona in de Islam (10 min)
- + Groepsgesprek (10 min)
 - o *Wat valt u op wanneer u het Bijbelse verhaal van Jona vergelijkt met dat van de Koran en de islamitische tradities?*
 - o *Hoe denkt u dat de overeenkomsten en verschillen te verklaren zijn?*
- + Luisteren naar een van de muziekvideoclips (5 min)
- + Pauze (5 min)
- + Nadenken over diverse aspecten van het geloof en de praktijk van moslims (30 min)
- + Groepsgesprek (10 min)
 - o *Zijn er dingen die christenen van moslims kunnen leren? Zo ja, welke?*
 - o *Noem eens wat overeenkomsten tussen moslims en christenen.*
- + De belangrijkste problemen die moslims hebben met christenen (10 min)
- + Groepsgesprek (10 min)
 - o *Wat is uw eerste reactie op de kijk van moslims op aspecten van het christelijk geloof?*
 - o *Hoe kunnen we reageren op deze punten?*
- + Luisteren naar een van de muziekvideoclips (5 min)
- + Bespreking huiswerk volgende les (5 min)
- + Afsluitend gebed (1 min)

Omschrijving Les 3: Moslims begrijpen

Na twee lessen nagedacht te hebben over onze houding ten aanzien van de Islam en moslims, is het tijd om stil te staan bij de inhoud en de praktijk van het islamitisch geloof. De volgorde - eerst aandacht voor onze eigen houding en dan pas voor de inhoud van de Islam - is belangrijk, want het helpt ons om de informatie die we ontvangen door een minder gekleurde bril in ons op te nemen. (Dia 1)

In deze les kun je drie muziekvideoclips laten zien/horen. Islamitische muziek wordt ook wel *Anasheed* (enkelvoud *nashid*) genoemd. De muziek kan acappella of met ondersteuning van muziek gezongen worden. Anasheed zijn erg populair onder veel moslims. De teksten van de Anasheed verwijzen vaak van een aspect van het islamitisch geloof, islamitische geschiedenis, maar kan ook naar hedendaagse gebeurtenissen verwijzen. Veel traditionele islamitische leraren beschouwen het gebruik van muziek met instrumenten als zondig. Op de website www.sharinglives.eu vind je verschillende Anasheed, waarin moslims hun liefde voor God door middel van zang tot uiting brengen. De reden om dit te laten zien is om de cursisten ervan bewust te maken dat voor veel moslims de Islam veel aantrekkingskracht heeft. Sommige deelnemers zullen wat verontrust zijn bij het zien van deze video en de andere clips. Het is daarom belangrijk om uit te leggen waarom we deze clip in de cursus gebruiken, namelijk om mensen bewust te maken dat, hoe wij er ook over denken, Islam voor veel moslims een aantrekkelijke godsdienst is.

In het filmfragment van *Inside Islam* voor deze les (te downloaden van de website) wordt aandacht besteedt aan het ontstaan van de Islam, het leven van Mohammed, de Koran en de verbinding met het christendom door middel van Abraham en Ismaël.

In de eerste twee lessen hebben we nagedacht over Jona vanuit Bijbels perspectief. In deze les willen we stilstaan bij wat de Koran en de Islamitische tradities leren over Jona (dia's 2 t/m 4). Het cursusmateriaal bevat Koranverzen. Het zou goed zijn om deze verzen ook uit een Koran voor te lezen. Na de bespreking van de vragen (in het cursusboek en op dia 5), kun je weer een muziekvideoclip laten zien. Deze clips zijn bedoeld om de cursisten een indruk te geven van de pluriformiteit binnen de Islam.

Na de pauze kun je het informatieve gedeelte over Islam bespreken en sommige aspecten ervan, die je in het cursusboek vindt en op de dia's.

De inhoud ervan is door een imam, met wie ik bij het maken van deze les heb samengewerkt, goedgekeurd. Hij wilde er zelfs een kopie van hebben!

Speciale Opmerking

Je hebt ongeveer 30 minuten om dit alles te bespreken. Meestal heb je hiervoor onvoldoende tijd beschikbaar.

Sommige cursusleiders hebben besloten niet alles te behandelen; anderen besloten juist een extra les in te lassen. Je bent vrij om te doen wat het beste bij jouw groep past. J

Een andere mogelijkheid is om het materiaal van deze les na les 2 als huiswerk aan de deelnemers mee te geven, zodat ze de derde les kunnen voorbereiden.

- Het ontstaan van de Islam (dia 6)
- Mohammed (dia's 7 en 8)
- De uitbreiding van Islam (dia's 9 - 18) Op de slides vind je materiaal dat niet in het cursusboek staat. Je mag het gebruiken of weglaten. Je kunt ook wat informatie toevoegen over de situatie van moslims in ons eigen land. Als je daarbij hulp nodig hebt neem dan contact met mij op.
- Wat moslims geloven (dia 19)
 - Tawhid (dia 20)
 - Risalah (dia's 21 - 24)
 - Akirah (dia 25)
- De basis religieuze verplichtingen (zuilen) van Islam (dia 26)
 - Geloofsbelijdenis (shahada) (dia 27)
 - Ritueel gebed (salat) (dia 28)
 - Aalmoezen (zakah) (dia 29)
 - Vasten (sawm) (dia 30)
 - Bedevaart (hajj) (dia 31)
- Bronnen van gezag van Islam
 - De Koran (dia 32)
 - De Soenna (dia's 33 en 34) Dia 34 heeft een lijst van onderwerpen, die betrekking hebben op de Hadith. Deze informatie staat niet in het cursusboek.
 - Wetsscholen (dia 35)
- Verschillende groeperingen binnen de Islam (dia's 36 - 44). Je vindt verschillende slides die overeenkomen met het cursusboek over verschillende Islamitische groeperingen en afsplitsingen. De reden waarom dit onderwerp wordt aangesneden is, dat de cursisten zullen begrijpen dat er een enorme diversiteit binnen Islam bestaat, waarvan sommigen niet aan onze stereotypen beantwoorden.
- De Islamitische kalender, de cultuur en gewoontes (dia's 45 - 48)

Nadat we naar de verschillende aspecten van Islam hebben gekeken is het tijd voor een groepsdiscussie. Twee vragen worden geformuleerd in het cursusboek, evenals op dia 49.

Dia 50 geeft enkele overeenkomsten tussen Islam en christendom. De tekst hiervan wordt niet in het cursusboek vermeld!

Het laatste gedeelte van de les gaat over de voornaamste problemen die moslims hebben met christenen en het christelijk geloof. (dia's 51 t/m 53)

Op dia 54 vind je vragen om in de groep over te discussiëren.

Je kunt de les beëindigen met nog een muziekvideoclip. De reden om deze clips te vertonen is om de cursisten te doen begrijpen dat voor veel moslims de Islam een attractieve godsdienst is, waar ze zich volkomen aan toewijden, zonder dat dit resulteert in geweld en terrorisme.

Huiswerk

Het huiswerk is de volgende les voor te bereiden, waarin de ontmoeting met moslims in de moskee centraal staat. Vraag de deelnemers om tenminste twee vragen op te schrijven die ze aan de moslims kunnen stellen (dia 55). Je kunt een lijst van mogelijke vragen van de website downloaden en aan de cursisten geven om ze een idee te geven welke vragen ze eventueel kunnen stellen.

Het is ook nuttig het huiswerk van les 4 nu alvast te bespreken.

LES 4: MOSLIMS ONTMOETEN

"Courage is grace under pressure." - Ernest Hemingway

Doelstellingen

- ✚ Cursisten de mogelijkheid geven met moslims in gesprek te komen over hun geloof en leven.
- ✚ Cursisten aan te moedigen goede vragen te stellen aan moslims
- ✚ Cursisten aan te sporen na te denken over de antwoorden die ze hebben gehoord

Verwachting

- ✚ Aan het einde van deze les heeft de cursist de gelegenheid gehad om moslims te ontmoeten en met hen te spreken over hun geloof.

Programma

- ✚ Ontmoeting met moslims (enkele uren)

Huiswerk

- ✚ ***Denk na over het bezoek aan de moskee, en beantwoord de volgende vragen:***
 - *Wat hebt u het meeste geleerd van het bezoek?*
 - *Lees Handelingen 10 en denk na over de relatie tussen Cornelius en Petrus. Vergelijk Cornelius eens met de moslims die u ontmoet hebt. Wat denkt u dat er gebeurt wanneer zij bidden? Geloof u dat God de gebeden van de moslims die we hebben ontmoet beantwoordt?*
 - *Petrus leerde een belangrijke les van Cornelius. Wat hebt u geleerd van moslims? Wat waardeert u het meest in het geloof van de moslims?*
 - *Cornelius had slechts één visioen nodig om tot actie over te gaan, Petrus drie. In hoeverre bent u er zich bewust van dat christenen soms minder ontvankelijk zijn voor wat God te zeggen heeft, dan mensen van buiten de kerk?*

Omschrijving Les 4: Met moslims in gesprek

Na nagedacht te hebben over onze houding ten aanzien van de Islam en moslims en wat achtergrondinformatie over de Islam te hebben, is het tijd om met moslims in gesprek te gaan. Hoewel dit gesprek op allerlei plekken kan plaatsvinden, heeft de ervaring geleerd dat dit het boeiendste is om dit in een moskee te doen. Daar vind je de meest religieuze moslims en bovendien krijg je een beter begrip van de rol en inrichting van een moskee.

Vorbereiding bezoek aan moskee

Aan jou de taak om het bezoek aan de moskee te organiseren. Neem daar ruim te tijd voor. Het is waarschijnlijk het beste als je al na de eerste les begint met de voorbereidingen van dit bezoek. Om dit bezoek en gesprek voor te bereiden, zijn de volgende stappen belangrijk:

1. Maak een lijstje van de moskeeën en/of islamitische verenigingen in of nabij je woonplaats.
2. Neem voor zover mogelijk telefonisch contact op met één of meerdere van onder 1) genoemde organisaties voor het maken van een afspraak voor een bezoek.
3. Bij het maken van een dergelijke afspraak is het belangrijk dat je vertelt wat voor groep een bezoek wil brengen en waarom. Daarbij is het belangrijk dat je zegt dat het om een informatief bezoek gaat, d.w.z. je wilt graag meer horen over het geloof en de gebruiken van moslims om meer begrip te krijgen voor hun situatie. Je vraagt of het mogelijk is om een (deel van) het gebed als toeschouwer mee te maken. Je vraagt of je daarna met enkele moslims gedurende een uur kunt spreken en vragen kunt stellen. Je vraagt of het mogelijk is dat de groep moslims uit mannen, vrouwen, jongeren en ouderen kan bestaan zodat je ook inzicht kunt krijgen in de leefwereld van de vrouwen en de jongeren. Indien het enigszins mogelijk is zo het mooi zijn als de imam ook bij het gesprek kan zijn.
4. Als je een datum en tijdstip hebt afgesproken is het belangrijk om een dag voor de afspraak de gemaakte afspraak te bevestigen.
5. Na afloop van het bezoek is het verstandig om de persoon nog een keer op te bellen om te bedanken voor de gastvrijheid.

Huiswerk

Het huiswerk naar aanleiding van deze les is het nadenken over wat de cursisten geleerd hebben. Omdat tijdens het gesprek 'gebed' waarschijnlijk als gespreksonderwerp aan bod gekomen is, wordt in de huiswerkopdracht, aan de hand van Handelingen 10 en de relatie tussen Petrus en Cornelius, vooral aandacht besteedt aan het gebed. In velerlei opzicht zijn er parallellen te trekken tussen Cornelius en een religieuze moslim.

Het is het handigst wanneer de cursisten dit huiswerk krijgen voorafgaande aan het bezoek aan de moskee. (B.v. tegelijkertijd met het huiswerk van les 3).

LES 5: RELATIES OPBOUWEN MET MOSLIMS

Doelstellingen

- ✚ Het belang van relationeel getuige-zijn verduidelijken.
- ✚ Het aanmoedigen tot proactief opbouwen van relaties met moslims, om zodoende het geloof met moslims te delen.
- ✚ De cursist suggesties aanreiken waarmee hij/zij contact kan opbouwen met een moslim.

Verwachting

- ✚ Aan het einde van deze les zou de cursist in staat moeten zijn een relatie op te bouwen met een moslim.

Programma

- ✚ Bespreking bezoek aan moskee (15 min)
- ✚ De incarnatie van Jezus: een model voor ons (10 min)
- ✚ Uitlopend in het benoemen van de visie:
 - *Hoe zou het zijn als elke moslim in Nederland tenminste een christenvriend(in) heeft?*
- ✚ Wat betekent relationeel getuige zijn? (15 min)
- ✚ Gespreksvragen (10 min)
 - *Het gebruiken van argumenten om iemand te overtuigen van de Bijbelse boodschap is minder effectief dan het handen en voeten geven van deze Bijbelse boodschap. In hoeverre bent u het hiermee eens?*
 - *In 1 Corintheërs 9:19-23 schrijft Paulus dat hij zich dienstbaar maakte aan mensen om er zoveel mogelijk te winnen. Hoe zouden we dat in onze relaties met moslims kunnen toepassen?*
- ✚ Praktische manieren om met moslims in contact te komen (15 min)
- ✚ Pauze (5 min)
- ✚ Waar op te letten in uw relatie met moslims? (15 min)
- ✚ Een voorbeeld van een dialoog (naar Lukas 2: 46, 47) (10 min)
- ✚ Bekijken DVD *Dreams en Visions : het verhaal van Khalil* (30 min)
- ✚ Afsluiting met gebed (5 min)

Huiswerk

- ✚ Gebed dat God ons leidt naar tenminste één moslim met wie we regelmatig contact kunnen gaan hebben om in diens leven Zijn getuige te zijn.
- ✚ Invullen van het evaluatieformulier.

Omschrijving Les 5: Relaties opbouwen met moslims

Eén van de belangrijkste doelen van de cursus “Leven met Moslims” is om de cursist aan te moedigen om een vriend(in) van tenminste één moslim te worden. Daarom wordt in deze vijfde en laatste les aandacht besteedt aan wat het betekent om een relationeel getuige onder moslims te zijn. (dia 1)

Voordat we dat gaan doen is het nuttig om het bezoek aan de moskee en de vragen die de cursisten nadien beantwoordt hebben met elkaar te bespreken (dia 2).

Het Bijbelvers dat de fundering is voor deze cursus namelijk 1 Thessalonicenzen 2: 8 is hiervan een goede illustratie. (dia 3)

De incarnatie van de Here Jezus is het model voor ons waaruit we diverse lessen kunnen leren. Dit concept betekent dat er een sterke betrokkenheid moet zijn tussen christenen en moslims. (dia 4)

Echter, zoals op dia 5 te zien is, is dit een probleem. Volgens wetenschappelijk onderzoek heeft 18,5 % moslims wereldwijd contact met christenen (van allerlei denominaties).⁴

Deze informatie staat niet in het cursusboek!

Het is mijn droom dat elke moslim in Europa tenminste één christelijke vriend(in) zal hebben. Het is goed om in de groep te bespreken, wat de uitwerking zou zijn, wanneer elke moslim in Nederland tenminste één vriend(in) zou hebben, die praktiserend christen is. (dia 6)

Hierna kijken we naar relationele evangelisatie in vergelijking met bijvoorbeeld confronterende evangelisatie.

Er mag ruimte zijn voor apologetiek (geloofsverdediging) en een meer confronterende benadering van moslims, zolang dat maar met respect wordt gedaan.

Niettemin kan deze benadering, die een grondige voorbereiding vereist, het beste overgelaten kan worden aan mensen die zich hierin gespecialiseerd hebben. Omdat deze manier van evangelisatie voor de meeste christenen niet wenselijk of noodzakelijk is, ligt de nadruk van deze cursus op het relationeel getuige zijn.

De informatie en vragen in het cursusboek en op de dia's 7 en 8 kunnen aanleiding zijn om over de verschillende manieren van moslim evangelisatie te spreken.

Vervolgens geeft het cursusboek wat praktische informatie om contact te krijgen met moslims. (dia 9) De voorbeelden zouden met anderen aangevuld kunnen worden.

⁴ Deze informatie komt van World Christian Database, www.worldchristiandatabase.org en daarbij werd verwezen naar het artikel "Personal Contact: The sene qua non of Twenty-first Century Christian Mission", geschreven door Todd M. Johnson en Charles L. Tieszen in *Evangelicals Missions Quarterly*, October 2007

Voel je vrij om andere mogelijkheden uit je eigen leven of dat van anderen eraan toe te voegen. Dit geldt ook voor de punten ten aanzien van waar op te letten in contact met moslims (dia 10). De punten die genoemd worden zijn slechts bedoeld om de cursisten op weg te helpen.

Het voorbeeld van een dialoog, gebaseerd op Lucas 2: 46 en 47 geeft enkele goede principes voor onze relatie met moslims. (dia 11)

Wees je ervan bewust, dat het woord *dialoog* soms een slechte reputatie heeft onder christenen. Sommige christenen geloven dat het houden van een dialoog met moslims betekent, dat je een compromis sluit ten opzichte van de waarheid van het evangelie. Maar dit hoeft niet zo te zijn. Dialoog betekent dat we werkelijk proberen te luisteren naar en te leren van onze Islamitische vriend/vriendin. Maar het houdt ook in dat we verkondigen en getuigen. We kunnen deze vorm van dialoog ‘een-getuigenis-gevende’ of ‘verkondigende dialoog’ noemen.

We willen deze les en tevens de cursus afsluiten met een krachtig getuigenis van een moslim die tot het geloof in Jezus Christus gekomen is. Het getuigenis van Khalil is een deel van de DVD *More Than Dreams* en kan gedownload worden van de website. Deze film is een gedramatiseerde versie van het waargebeurde verhaal van de bekering van Khalil. Het is zelfs het persoonlijke levensverhaal van de acteur die de rol van Khalil speelt!

Door deze les en de cursus hiermee te beëindigen, leert de cursist dat God aan het werk is in de Islamitische wereld en bij machte is om degenen die ons angst inboezemen tot Zichzelf te brengen door middel van Zijn Woord en de levens van Zijn kinderen die bereid zijn hun leven met moslims te delen.

We sluiten af met een moment van gebed. Dat kan in kleine groepjes of met de groep als geheel. De kern van het gebed nemen we ook als huiswerk en als opdracht na het beëindigen van deze cursus mee. Het is het goed om de cursist aan te sporen God te vragen hem/haar te leiden naar een moslim, met wie hij/zij regelmatig contact kan krijgen om een getuige van God in diens leven te zijn. (dia 12)

Het is ook nog belangrijk dat elke cursist een evaluatie formulier invult, omdat daarmee het lesmateriaal aangevuld en verbeterd kan worden. Je kunt het evaluatieformulier downloaden van de website.

Tenslotte

De cursus “Leven met Moslims” is slechts een introductiecursus. Het wil christenen helpen om relaties op te bouwen met moslims, hun leven met hen te delen en in samenhang daarmee ook het evangelie te delen. De cursus is geslaagd als christenen daadwerkelijk gaan zoeken naar concrete manieren om vriend(in) te worden van tenminste één moslim in hun

leefomgeving. Wanneer dit gebeurt zullen er nog veel vragen te beantwoorden zijn. Daarvoor verwijzen we graag naar andere materialen. Ook op de website www.sharinglives.eu is meer informatie te vinden voor mensen die relaties met moslims hebben.

Het is belangrijk dat je in contact blijft met de cursisten of misschien binnen enkele maanden een terugkombijeenkomst organiseert. Dit geeft de cursisten een kans te delen wat de Here God heeft gedaan in hun levens met betrekking tot moslims. Het geeft jou ook een indicatie welke steun zij nog meer nodig hebben om hun leven met moslims te delen.

Ik wil je bedanken voor je bereidheid om tijd en energie te steken in deze cursus. Ook hoop ik dat je in het proces bij het helpen van anderen zelf ook iets geleerd hebt.

Jouw feedback stel ik ook zeer op prijs. Als je mij een mail stuurt, nadat de cursus beëindigd is, dan stuur ik je een evaluatieformulier.

Ik hoop dat je eveneens beschikbaar bent om de cursus nog eens te geven. Er zijn tenslotte veel christenen die van deze cursus kunnen leren én handvatten krijgen in de omgang met moslims.

In Christus,

Bert de Ruiter

bert.deruiter@om.org of info@sharinglives.eu

APPENDIX

Visie op Islam als achtergrondinformatie bij de cursus "Leven met Moslims".⁵

Onder Christenen bestaat een groot aantal meningen wat betreft Islam. Door het beantwoorden van drie fundamentele vragen wil ik graag mijn positie verduidelijken.

1. Is de God van moslims dezelfde als de God van christenen?

Gedurende de afgelopen 25 jaar werd deze vraag telkens gesteld als ik sprak over het leven delen met moslims. Heel vaak leidde deze vraag tot verhitte discussies.

Opmerkelijk genoeg wordt deze vraag bijna nooit gesteld ten aanzien van Mormonen, Jehova's Getuigen, Joden enz. Evenmin heb ik ooit de vraag gekregen of seculiere Europeanen in dezelfde God geloven als christenen noch of christenen van andere denominaties in dezelfde God geloven als wij.

De vraag of de God van moslims dezelfde God is als de God van christenen kan ik niet duidelijk met "ja" of "nee" beantwoorden. Om deze vraag te beantwoorden wil ik de hoofdvraag opdelen in drie kleinere vragen:

A. Is het beeld van God van christenen hetzelfde als dat bij moslims het geval is?

Mijn antwoord is: Nee

b. Bestaat er een overeenkomst tussen het Godsbeeld van christenen en dat van moslims?

Mijn antwoord is: Ja

C. Zijn er genoeg overeenkomsten tussen het Godsbeeld van christenen en van moslims om hetzelfde woord te gebruiken?

Dit is een doorslaggevende vraag. Sommige Christenen geloven dat er niet genoeg overeenkomsten zijn, terwijl anderen dat wel vinden. Voor de laatstgenoemde groep

⁵ De inhoud van dit document is voor een groot deel overgenomen uit het boek van Colin Chapman *Cross and Crescent* met toestemming van de auteur.

wegen de overeenkomsten zwaarder dan de verschillen, terwijl voor de eerste groep de verschillen zwaarder zijn dan de overeenkomsten.

Mijn antwoord op deze vraag is: Ja

Ik wil graag de volgende redenen geven om mijn antwoord te onderbouwen:

a. Miljoenen Arabische christenen, in het Midden-Oosten en elders, gebruiken voor de naam van God *Allah* net zoals hun islamitische burens en landgenoten. In hun gebeden spreken zij God aan met *Allah*. In de Arabische Bijbel staat in Johannes 3: 16

"Want also lief heeft Allah de wereld gehad dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft, opdat een ieder die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar het eeuwige leven zal beërven."

b. Wereldwijd geloven de overgrote meerderheid van moslims dat christenen dezelfde God aanbidden als dat zij doen. Hierbij worden ze ondersteund door de Koran. Niets in de Koran geeft aanleiding om te denken dat Mohammed ervan uitging dat Joden en christenen een andere God aanbidden. In de Koran staat: "Onze God en jullie God zijn Een, en voor Hem buigen wij" (29:46).

c. Veel moslims die tot het geloof in Jezus Christus zijn gekomen onderstrepen dat zij de God die zij van ver kenden, als hun Hemelse Vader in Jezus Christus hebben leren kennen. Een voorbeeld hiervan is het boek *Zo werd Hij mijn Vader* geschreven door een Pakistaanse christin van islamitische afkomst.

Enkele Bijbelse voorbeelden:

a. Toen de Joodse profeet Jona door YAWEH werd gevraagd om naar de Assyrische stad Nineve te gaan om te spreken over Gods oordeel, behandelde hij hen alsof ze in dezelfde God geloofden.

b. Toen Jezus tot de Samaritaanse vrouw sprak, nam Hij aan dat de Samaritanen in dezelfde God geloven als de Joden. Maar Hij zei wel: "Jullie Samaritanen aanbidden wat jullie niet kennen, Wij aanbidden Die wij kennen. (Johannes 4:22)

c. Toen de apostel Paulus tot zijn Griekse toehoorders sprak op de Areopagus aarzelde hij niet om het woord *Theos* te gebruiken voor de *Onbekende God* én voor de God, die Jezus uit de dood deed opstaan. (Handelingen 17:23-24; 30-31). Hij geloofde dat er genoeg overeenkomsten waren tussen hun godsbeeld en het zijne om hetzelfde woord te gebruiken.

Enkele overeenkomsten:

a. Een vriend van mij, een christen van islamitische achtergrond, gaf mij eens de volgende vergelijking: Veronderstel dat een Zuid-Afrikaanse schrijver besluit een boek te schrijven over Koningin Beatrix van Nederland. Hij heeft haar nooit ontmoet, maar wel heeft hij contact gehad met Nederlanders en heeft artikelen over haar gelezen enz. Een andere persoon die in het paleis van de Koningin woont, de zoon van de Koningin, besluit ook een boek over haar te schrijven. Nu heb je dus twee boeken. Als je de vraag stelt: Schrijven zij over dezelfde persoon?, dan antwoord je waarschijnlijk "Ja, dat was wel hun bedoeling". Je zult in de twee boeken zowel overeenkomsten als verschillen aantreffen. Waarschijnlijk zul je het boek van de prins als "waar" beschouwen, maar je zult ontegenzeggelijk niet ontkennen dat het doel van het andere boek hetzelfde is, namelijk een boek te schrijven over de Koningin van Nederland.

b. Veronderstel dat er een land in de wereld is, waar de zon nooit helder zichtbaar is. Mensen zijn zich bewust van de zon, omdat zij de vorm van de zon kunnen waarnemen achter de wolken terwijl zij weten dat de zon een bron van warmte is. Maar zij hebben de zon nooit helder kunnen aanschouwen in een wolkenvrije hemel. Vergelijk dit hierboven genoemde eens met een persoon, die in het gebied van de Middellandse Zee woont. Hij ziet de zon heel duidelijk en voelt ook de warmte van dit hemellichaam op zijn huid.

Is het dezelfde zon voor deze twee personen? Natuurlijk is het dezelfde zon, hoewel hun beleving van de zon en de ervaring met de zon verschillend zijn.

Als we de overeenkomst accepteren, kunnen we aannemen dat moslims en christenen over dezelfde God spreken, ook al zijn hun begrippen van die God en hun ervaringen met die God mogelijkerwijs uiteenlopend/verschillend. Als we de overeenkomst niet kunnen accepteren, moeten we gaan denken in termen van twee compleet verschillende planeten, zoiets als de zon en de maan, en aannemen dat Christenen en Moslims spreken over twee totaal verschillende Wezens.

2. Wordt de Islam geïnspireerd door de duivel?

Alweer een vraag, die mij heel vaak gesteld wordt. Veel christenen geven mogelijk direct het volgende antwoord: "Natuurlijk!" Mijn antwoord is: "Ja .. maar".

Zonder aarzeling geloof ik dat "de god van deze eeuw de geest van de ongelovigen blind heeft gemaakt". (2 Korintiërs 4:4) Ik geloof dat "onze strijd is .. tegen de machten van de duisternis en de geestelijke machten van het kwaad in de hemelse gewesten". (Efeze 6:12)

Ik geloof ook, dat "Satan zich voordoet als een engel van het licht". (2 Korintiërs 11:14)

Niettegenstaande geloof ik dat we voorzichtig moeten zijn om te gemakkelijk en te snel te concluderen dat Islam een godsdienst is, die geïnspireerd is door de duivel. Ik wil graag de volgende redenen geven voor mijn antwoord: "Ja maar":

a. Waarom wordt speciaal de Islam eruit gehaald? Wat te denken over communisme, humanisme en materialisme? Zijn deze niet door de duivel geïnspireerd? En wat te zeggen over demonische krachten, die werkzaam zijn in delen van de Christelijke wereld en zelfs in onze kerken?

b. Een te grote nadruk op de rol van Satan in Islam kan ons gemakkelijk weerhouden om de vreselijke reputatie van de christelijke kerk in relatie tot moslims onder ogen te zien.

Door alles in Islam toe te schrijven aan demonische krachten heeft tot gevolg, dat wij niet erkennen dat de Christelijke kerk voor het gebeurde verantwoordelijk is geweest.

Het totale bestaan van Islam kan gezien worden als een oordeel op de Christelijke kerk.

De reputatie van de Kerk gedurende 14 eeuwen met betrekking tot Islam zou ons moeten vullen met een gevoel van schaamte.

c. Zelfs als we geloven dat Islam geïnspireerd is door de duivel, dan nog moeten we voorzichtig zijn te concluderen dat moslims per definitie bezeten zijn door boosaardige krachten. Het is duidelijk, dat er in volksislamitische gebruiken sprake kan zijn van occulte praktijken, maar ik geloof niet dat elke moslim gezien kan worden als bezet door een demon.

d. Wanneer we de opleving van de hedendaagse Islam interpreteren als zijnde "het werk van de duivel", dan is dat een versimpeling van zeer complexe zaken. Deze opleving kan bijvoorbeeld ook toegeschreven worden aan eeuwenlang Europees kolonialisme en ook aan veel andere culturele, politieke en economische factoren. Simpele verklaringen in zuiver spirituele bewoordingen kunnen eenvoudig tot effect hebben, dat er geen begrip meer is voor de complexiteit van geschiedenis en politiek.

e. We moeten terughoudend zijn om zaken die voor ons vreemd en uitheems zijn, als demonisch te duiden.

3. Is er sprake van openbaring in Islam?

Ik wil graag deze vraag onderverdelen in een aantal kleinere vragen:

a. Spreken we hier over een algemene dan wel over een speciale openbaring?

Ten aanzien van speciale openbaring (dat is een nieuwe openbaring) van God, die niet eerder werd geopenbaard door de profeten, Jezus of de apostelen, geloof ik niet dat Mohammed een speciale openbaring kreeg. Ten aanzien van algemene openbaring, geloof ik dat Mohammed, net als ieder ander mens algemene openbaring kreeg, zoals we b.v. lezen in Romeinen 1: 18-20 en Psalm 19. Als Mohammed een oprechte zoeker naar

God was, dan was elke openbaring in principe niet verschillend geweest zoals de openbaring die Cornelius kreeg voor zijn bekering.

Dit heeft dus te betekenen, dat wanneer God echt persoonlijke bemoeienis met Mohammed heeft gehad, deze niet anders waren dan zijn bemoeienis met ieder mens, die op zoek is naar God. (Handelingen 17:27)

b. Wat was de positie van Islam ten opzichte van de religie van Arabië?

Ik denk dat we moeten toegeven dat Islam een verbetering was ten opzichte van het pré-islamitische polytheïsme. De pre-islamitische godsdienst van Arabië vertoont veel overeenkomsten met de Kanaänitische godsdiensten, terwijl de Islam veel overeenkomsten heeft met het monotheïsme van het Oude Testament. Anderen werpen tegen dat het irrelevant is om je af te vragen hoe dichtbij of hoe ver weg Islam van het monotheïsme van het Oude Testament afstaat, want wat er toe doet is het uiteindelijke product, namelijk de ontkenning van het christendom.

c. Hoe moeten we de ontwikkeling van de ervaring van Mohammed duiden?

Ik ben bereid te erkennen, dat Mohammed in zijn vroegere jaren een oprecht zoeker naar God was. Hij was op het punt gekomen om in die Ene God te geloven, de Schepper God, maar hij had geen gelegenheid om de Bijbel te lezen, of om de waarheid over Jezus te ontdekken.

Vanwege keuzes die hij op bepaalde momenten in zijn leven maakte raakte hij afgedwaald van de waarheid die hij kende en bleek hij aan het eind van zijn leven verder verwijderd van die waarheid te zijn dan in het begin. Natuurlijk kun je hierop reageren met de opmerking dat het "uiteindelijke product" ertoe doet, namelijk zijn leven, zijn onderwijzing als één geheel, en dat het bestuderen van zijn ervaringen irrelevant is.

d. Hoe kunnen we de afwijzing van het christendom door Mohammed opvatten?

Wat Mohammed afwees was op zijn best de misvatting van het Evangelie en op zijn slechtst een verdraaiing ervan. We weten niet hoe Mohammed geantwoord zou hebben als hij in de gelegenheid was gesteld om het zuivere Evangelie te horen. Maar aan de andere kant kunnen we zeggen, dat omdat Mohammed de Godheid van Christus en Zijn kruisdood loochende, de Islam gezien moet worden als een dwaalleer.